

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ПО НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ НА
ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОГРАМА ЗА
ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
INTERREG — ИИП БЪЛГАРИЯ — ТУРЦИЯ 2014
— 2020 г. ПО ЛИНИЯ НА ИНСТРУМЕНТА ЗА
ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА ПОМОЩ (ИИП II)
ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

2023 г.

Резюме

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад за наблюдение и контрол е изготвен в съответствие с:

Доклад за Стратегическа екологична оценка на „ПРОГРАМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО INTERREG - ИПП БЪЛГАРИЯ - ТУРЦИЯ 2014 - 2020 г.“

Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (наричана още Директива за стратегическата екологична оценка или Директивата за СЕО)

II. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАПРЕДЪКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

В периода на отчитане по настоящия доклад за 2023 г. в процес на наблюдение и контрол е един инвестиционен проект по Ограничената Покана за стратегическо проектно предложение на стойност 3 342 273 евро, изпълняван по Приоритетна ос 1. „Околна среда“, специфична цел 1.2. „Подобряване на капацитета за опазване на природата, устойчиво използване и управление на общите природни ресурси в трансграничния район чрез съвместни инициативи“.

Договорът за субсидия по изпълнявания Стратегически проект е сключен на 9 октомври 2020 г. за общата сума от 2 855 246,52 евро, а основните дейности, които включва проекта са: оборудване и изграждане на инфраструктура за изследователски центрове за Син растеж към Университет "Проф. Д-р Асен Златаров" - Бургас и Тракийски Университет – Одрин, разработване и прилагане на общи методологии и пилотни проучвания на водни екосистеми в регионите на Бургас и Одрин, местни дейности за изграждане на регионален капацитет, включително провеждане на международни конференции, срещи на заинтересованите страни, публични събития, както и дейности за подобряване на взаимодействието между различните нива на регионалните образователни екосистеми в подкрепа на образование и обучение за Син растеж. През 2021 г. стойността на договора за субсидия чрез Допълнение към договора е променена на 3 342 273 евро. Срокът за изпълнение на договора за субсидия е 06.11.2023 г., съгласно сключени през 2022 г. две допълнителни споразумения и спиране срока на изпълнението за период от 28 дни през 2023 г.

III. ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО НАМАЛЯВАНЕ И ЕЛИМИНИРАНЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕГАТИВНИ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРОГРАМАТА

В съответствие с точка I "Мерки и изисквания за предотвратяване и възможно най-пълно намаляване и елиминиране на възможните негативни последици от изпълнението на програмата" от Становището по екологична оценка на МОСВ №: 9-5/2014 г. УО е включил в Насоките за кандидатстване по Първа, Втора и Трета ограничена покана за набиране на проектни предложения следните изисквания:

- Всички инвестиционни предложения представят положителна оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), в случай че за предвидените дейности по ОВОС се изисква от националното законодателство. Когато съответното законодателство не изисква ОВОС,

кандидатите представят декларация от съответните институции за изключение от правилото за ОВОС;

- Всички инвестиционни дейности е необходимо да бъдат в съответствие с приложимото национално законодателство за съответния вид строителни и монтажни работи (включително тези, свързани с развитието на туризма);
- Дейности, като "сафари" туризъм, „извън маршрути" (оф-роуд) проследяване за наблюдение на редки и застрашени видове" са включени в списъците на недопустими дейности за всички приоритетни оси.

На *етап кандидатстване* за интервенциите, планирани в изпълнявания през 2023 г. договор за субсидия по Ограничената покана за стратегическо проектно предложение, са представени необходимите документи, издадени от съответните компетентни органи (съгласно приложимото национално законодателство), удостоверяващи, че за дейностите в обхвата на проектното предложение не се изисква провеждане на процедура по ОВОС, тъй като не засягат пряко природни местообитания и защитени територии, както и не съществува възможност за негативен ефект върху околната среда и човешкото здраве.

По време на *оценителния процес*, съвместимостта на проектното предложение с посочените погоре изисквания е надлежно проверена от оценителите преди то да бъде предложено и одобрено за финансиране.

След сключването на договора за субсидия по Ограничената покана за стратегическо проектно предложение бе извършена самооценка на очакваните екологични последици от предвидените в проекта дейности по отношение на шестте въпроса, касаещи околната среда (въздух и климат; биоразнообразие, фауна и флора; води; почви; население и човешко здраве; културно/природно наследство и ландшафт). За целите на самооценката бе използван въпросника, заложен в раздел 10.2 от доклада за ЕО, а резултатите са сравнени с очакваните последици за съответната Специфична цел според доклада за ЕО.

Таблицата по-долу представя обобщена информация относно извършената самооценка на финалния етап на изпълнение на договора за субсидия по Ограничената покана за стратегическо проектно предложение, завършил през 2023 г. Събраната информация от бенефициерите е приведена към ординална скала от 1 до 10.

Обобщение

на очакваните последици по шестте компонента на околната среда
въз основа на отговорите, предоставени от водещия партньор в таблиците за проверка на съвместимостта

Въздействие	Въздух и климат	Биоразнообразие, Фауна и Флора	Води	Почви	Население и човешко здраве	Културно/Природно наследство и ландшафт
	брой проекти					
Неутрално (1)					1	1
Много слабо (2)						
Слабо (3)						
Отчетливо (4)	1					
Умерено (5)		1		1		
Засилено (6)						
Значително (7)			1			
Силно (8)						
Много силно (9)						
Изключително силно (10)						

IV. ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Таблицата по-долу предоставя обобщена информация за степента на изпълнение на показателите за ЕО в рамките на програмата, както е представено в раздел 10.1 на доклада за ЕО. Стойностите на индикаторите са в съответствие с годишните доклади за изпълнението (ГДИ) на Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ – ИПП България – Турция 2014-2020 и одобрените финални доклади за напредък по приключилите през съответните години проекти.

Номер на изходен показател	Индикатор / Показател (наименование на индикатора)	Мерна единица	Целева стойност (2023)	Годишна стойност								Източник на информацията
				2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
ИП 1.1.1	Брой на интервенции, свързани с превенция на риска и управлението на природни бедствия и бедствия причинени от човека	Брой	10	0	0	2	6	0	5	0	0	Годишни доклади за изпълнението

ИП 1.1.2	Брой на съвместни стратегии/общии насоки, обучения, информационни кампании, обмяна на опит за превенция на риска и управлението на природни и причинени от човека опасности и бедствия	Брой	20	0	0	3	14	0	11	0	0	Годишни доклади за изпълнението
ИП 1.1.3	Население, благоприятно повлияно от мерките срещу наводнения (брой)	Брой	402749	0	0	200000	202749	0	127625	0	0	Годишни доклади за изпълнението
ИП 1.2.1	Брой на защитените природни територии, обхванати от интервенции	Брой	17	0	0	10	2	5	3	4	0	Годишни доклади за изпълнението
ИП 1.2.2	Брой на инициативите за защита на природата, обучения, обмен на опит и ноу-хау, съвместни кампании за повишаване на осведомеността, планове за управление на защитените територии.	Брой	39	0	0	19	10	13	12	7	0	Годишни доклади за изпълнението.
ИП 2.1.1	Обща дължина на реконструирани или модернизираните пътища за достъп до природни, културни и исторически места за туризъм.	Километри	7,84	0	0	0	1,0272	0	1,483	11,013	0	Годишни доклади за изпълнението
ИП 2.1.2	Обща дължина на новопостроени, реконструирани или модернизираните колоездачи маршрути / пешеходни алеи	Километри	9,88	0	0	0	0,746	0	2,240	29,742	0	Годишни доклади за изпълнението
ИП 2.1.3	Брой новопостроени / реконструирани съоръжения в / водещи до туристически обекти в допустимия трансграничен регион	Брой	19	0	0	0	7	0	3	11	0	Годишни доклади за изпълнението
ИП 2.1.4	Брой реконструирани / възстановени културни и исторически туристически обекти в допустимия трансграничен район	Брой	15	0	0	0	2	0	3	11	0	Годишни доклади за изпълнението

Забележка: Докладването на изпълнението на индикаторите се извършва с финалните доклади за напредък по проектите. Годишното изпълнение се оценява за всички проекти, приключили в съответната година при наличие на одобрени финални доклади за напредъка по всеки от тях

V. ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Всички конкретни мерки и изисквания за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно елиминиране на евентуални негативни последствия от изпълнението на Програмата, заложи в Становището по екологичната оценка на МОСВ, са надлежно изпълнени както по време на етапа на кандидатстване, оценка и подбор, така и по време на изпълнение на проектите. Изпълняваният през 2023 г. проект предвижда инвестиционни дейности (доставки и СМР), за които бенефициерите са предоставили необходимите екологични документи, издадени от съответните компетентни органи (в зависимост от приложимото национално законодателство). Представените документи показват, че планираните дейности няма да окажат негативно влияние на естествените местообитания и защитени територии, както и че не съществува възможност за негативен ефект върху околната среда и човешкото здраве.

Обобщението и анализа на резултатите от самооценката, извършена от бенефициера показва, че проектът има положително или неутрално въздействие върху компонентите на околната среда. Очаква се въздействието върху различните компоненти на околната среда да бъде постигнато главно чрез следните мерки:

- Относително благоприятното въздействие върху компонент **„Въздух и климат“** през 2023 г. се постига чрез предвидените дейности по СЦ 1.2 , свързани с опазването на околната среда. Те имат индиректен ефект върху намаляване на замърсяването на въздуха, а чрез изпълняваните меки дейности насърчават отговорното поведение на обществото, посредством въвличане на гражданите в борбата с изменението на климата.
- По отношение на компонент **“Биоразнообразие, фауна и флора“**, изпълняваният през 2023 г. проект има опосредстван положителен ефект, тъй като, въпреки, че засяга защитени природни зони, не осъществява директни интервенции, а предимно изгражда отговорно поведение чрез проучвателни дейности и обучителни мероприятия за опазване и възстановяване на природното богатство и по-конкретно водните еко-системи. Чрез изпълняваните дейности по разработване на общи методологии и модели за отговорно използване на природните ресурси, изпълнението на Стратегическия проект се очаква да има положително въздействие върху опазване на биоразнообразието в Черно море в дългосрочен план.
- Относно компонент **„Води“**, изпълняваният проект по СЦ 1.2 има известен положителен ефект. Проектът се очаква да има положителен ефект върху екологичното и химичното състояние на водните тела и в бъдеще, насърчаването на устойчивото използване на водните ресурси и насърчаването на отговорно поведение на обществото чрез въвличане на гражданите в устойчивото използване на водите. Проектът предвижда да допринесе за компенсиране на липсата от данни и информация за екологичния статус на водните екосистеми в целевия регион, както и да осигури база за приложение на създадените в рамките на неговото изпълнение общи методологии и пилотни проучвания на водни екосистеми и дифузното замърсяване в регионите на Бургас и Одрин. Проектът също така надгражда съществуващия капацитет за изследване и мониторинг на

екологичния статус на местните екосистеми чрез осигуряване на инфраструктура и оборудване за учени и експерти.

- По отношение на компонент **“Почви“**, изпълняваният през 2023 г. проект, е оценен с умерен положителен ефект за запазването функционалността на почвените ресурси, поради факта, че дейностите му не са пряко насочени към този компонент, но се очаква да насърчат отговорното поведение на обществото, свързано с опазване на почвените ресурси.
- Компонент **„Население и човешко здраве“** не е бил застъпен от проекта, изпълняван през 2023 г., поради което се счита, че същият има неутрално въздействие върху населението и човешкото здраве.
- Неутрален ефект е отчетен от проекта, изпълняван през 2023 г., върху компонент **„Културното и природното наследство и ландшафти“**. Дейностите по Стратегическият проект не са пряко насочени към разглеждания компонент.

Според препоръките, предоставени в становището за околна среда, дейности като „сафари“ туризъм, „оф-роуд“ трекинг за наблюдаване на редки и застрашени видове не са предвидени в договорените проекти. В допълнение, реализираните инвестиции са в съответствие с националното законодателство за предвидените и изпълнени видове строителни дейности (вкл. тези свързани с развитието на туризма, опазване на природното и културно наследство, управление на отпадъците и др.).

Всички препоръки, изложени в становището по екологична оценка, изготвени от Министерството на околната среда и водите на Република България, са стриктно спазвани във всеки етап на кандидатстване, оценка и подбор на проектите, предложени за финансиране по Програма ИНТЕРРЕГ – ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция за периода 2014 - 2020 г., а препоръките представени на вниманието на МРРБ с писмата за одобряване на годишните доклади по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда и човешкото здраве при прилагане на Програмата, са отчетени при подготовка на последващите годишните доклади.

Като се има предвид гореизложеното, може да се заключи, че към настоящия момент не е необходимо предприемане на корективни мерки, тъй като приключилият изпълнението си през 2023 г. проект, финансиран по Трета ограничена покана е в съответствие с предвижданията на отчета за ЕО и по него не се очаква негативен ефект върху околната среда по поставените шест екологични проблема.